

Протокол № 1
засідання робочої групи ОПП «Цифровий соціум»

від 12 березня 2025 року

УЧАСНИКИ: члени робочої групи: професор Віль Бакіров, доцентка Ірина СОЛДАТЕНКО, доцентка Тетяна Байдак, доцентка Вікторія Болотова, доцентка Аліна КАЛАШНІКОВА, професор Ігор Рущенко, професорка Лариса ХИЖНЯК, випускники ОПП «Цифровий соціум» Надія ГОЛОВІНОВА (випуск 2023 р.) і Ігор ЛАМЕКО (випуск 2024 р.).

СЛУХАЛИ: обговорення групою забезпечення ОПП «Цифровий соціум» проекту ОПП і навчального плану на 2025-2026 навч.роки

ОБГОВОРЕННЯ: Члени групи забезпечення ОПП «Цифровий соціум» завчасно отримали проєкт опису ОПП на 2025-2026 навч. роки і пропозиції та зауваження стейкхолдерів (роботодавці, випускники ОПП, викладачі, студенти) щодо змістовного наповнення компонентів освітньої програми, навчального плану і рекомендованих змін до ОПП та робочих програм навчальних дисциплін.

Лариса Хижняк повідомила, що з 13 лютого проєкт ОПП «Цифровий соціум» виставлено для обговорення у відкритому доступі. За цей час також проведено анонімне опитування груп стейкхолдерів. Анкету роботодавців заповнили 7 осіб, опитано випускників 2023 року випуску (5 осіб) і 2024 року випуску (1 особа), а також студентів набору 2024 року (3 студентки), які навчаються на 1 курсі за цією ОПП. Результати опитування випускників і студентів додано до протоколу окремими файлами.

Отримано 5 рецензій з позитивною оцінкою і пропозиціями від роботодавців, які представляють ІТ-фірму, інституцію регіонального (директор Харківського обласного центру зайнятості) і міського рівнів, університети державної і приватної форм власності. Рецензії додаються.

Ще два роботодавці заповнили анкету без зауважень.

Студентки 1 курсу ОПП «Цифровий соціум» відмітили такі позитивні моменти навчання: «... освітня програма виявилася дійсно сучасною і цікавою, як це і очікувалося при вступі, але є куди рухатися. Більшість дисциплін мають практичний підхід, тобто наявні завдання з розробки лендінгів, чат-ботів, використання нових програм тощо і все це у поєднанні з аналітичною часткою і власне соціологічним підходом. Єдиний нюанс

- це навчання в малокомплектній групі. Тішить співвідношення теорії і практикумів, корисними є поради викладачів тих чи інших сервісів, які значно оптимізують роботу, наприклад, для пошуку джерел для наукових робіт, онлайн-бібліотек, складання таблиць і мап тощо, хотілося б отримувати їх більше» (зауваження і пропозиції – у Зведеній таблиці).

Аліна Калашнікова ознайомила учасників обговорення з результатами анонімного опитування стейкхолдерів - групи роботодавців і групи викладачів (Звіти додаються).

Всі учасники зустрічі висловили свої пропозиції щодо оновлення ОПП.

Ігор Ламеко зазначив, що не має зауважень до переліку дисциплін як основних, так і вибіркових, які пропонуються робочою групою в проєкті ОПП. Він наголосив на тому, що кожна дисципліна доповнює та покращає підготовку майбутніх випускників не тільки для професійної діяльності, але й для життя в умовах цифрового соціуму. Виникають лише певні зауваження, щодо наповнення, тобто програм дисциплін. Так, у кожній або певній робочій програмі дисциплін ОПП «Цифровий соціум» мають згадуватися Штучний інтелект (ШІ) та Машинне навчання (МН). Недавній дайджест Міжнародного економічного форуму вказує на те, що потреба в спеціалістах, які володіють цифровими навичками зростає, як і важливість цифрових навичок. Тому сенс пропозиції у тому, щоб майбутні випускники ОПП «Цифровий соціум» мали базове розуміння щодо штучного інтелекту та ролі цієї та інших подібних технологій у сьогоденні. Пропонується розглянути два можливих варіанти: 1) розробити окрему дисципліну (вибіркову) з фокусом на штучний інтелект та соціальні науки, або 2) імплементувати в програми окремих дисциплін теми, котрі стосуються новітніх технологій (ШІ та МН). Акцентовано увагу на можливість проходження здобувачами курсів на платформах EdX, UdeMY або Coursera та ін., таким чином за певними дисциплінами проходження цих курсів могли б бути зараховані як додаткові бали, або ж залікові завдання, ІНДЗ та ін. Аспект неформальної освіти може покращити якість отриманої інформації за конкретним курсом. Але задля цього радше отримати університетські підписки на дані платформи, що може або ж надати безкоштовне проходження курсів, або ж надати вагому знижку (тим самим це покращує співпрацю факультету та університету в цілому). Під час навчання стикнувся з проблемою отримання доступу до платформ за якими виконувались завдання. Можливо, варто створити спочатку співпрацю з даними платформами, щоб здобувачі освіти отримували

вільний та безперешкодний доступ на платформах (бо здебільшого варто чекати певний час, щоб отримати можливість бета-тестування).

Лариса ХИЖНЯК підтримала ідею І.Ламеко щодо ІІІ. Варто продовжити роботу в напрямку імплементації ІІІ в навчальний процес, спираючись на ідеї МінЦифри, колег з партнерських університетів, кому вдалося успішно розширити освітній процес, додавши до нього інструменти ІІІ. Однак базове розуміння штучного інтелекту та ролі цієї та інших подібних технологій у сьогоденні здобувачі отримують на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти. Вона також зауважила, що неформальна освіта заохочується серед здобувачів, це передбачено в робочих програмах компонентів ОПП. Питання щодо університетської підписки на платформи потребує управлінського рішення і буде поставлено перед керівництвом факультету. Внесено пропозицію додати до вибірових курсів дисципліну «Культура миру і сталий розвиток у цифрову епоху», яка відповідає сучасним трендам суспільного розвитку і компетенціям ОПП і передбачає застосування міждисциплінарного підходу до людського й інституційного вимірів миротворчості і сталого розвитку в цифровому суспільстві.

Ірина Солдатенко повідомила про готовність викладачів кафедри медіакомунікацій прочитати три вибірові курси і запропонувала ввести їх до ОПП і навчального плану, а саме: «Мистецтво цифрових медіа», «Теорія та практика медіакультури», «Європейські медіастудії». Ці курси відповідають компетенціям ОПП «Цифровий соціум» і пропозиції роботодавця у зміст програми ввести питання трансформації соціальних інститутів (медіа – соціальний інститут) в умовах цифровізації, культурних втрат у цифровому суспільстві.

Тетяна БАЙДАК запропонувала наступне. 1. Організувати навчальний процес навколо виконання конкретних проєктів. Замінити частину теоретичних занять роботою над реальними проєктами від партнерів-стейкхолдерів. 2. Формувати навчальні задачі на основі актуальних соціальних проблем, які потребують цифрових рішень та використання технологій ІІІ, орієнтувати студентів на кінцевий результат (аналітичний звіт, прототип рішення, цифровий інструмент). 3. Сприяти впровадженню командної роботи, де студенти спільно аналізують проблему, пропонують гіпотези, збирають дані, тестують рішення і представляють результати за допомогою цифрових технологій. 4. Постійно взаємодіяти з представниками реального сектору (коучинг, менторство, консультації).

Віль БАКІРОВ узагальнив дискусійні питання під час обговорення проєкту ОПП «Цифровий соціум». Четвертий набір здобувачів на ОПП «Цифровий соціум» показав,

що програма виправдовує себе, є своєчасною і затребуваною, адже передбачає підготовку фахівців, обізнаних з проблемами цифрового суспільства і здатних як до теоретичної рефлексії, так і до участі в інформаційно-аналітичній діяльності в різних соціальних практиках і на різних рівнях. На порядку денному в науково-методичній роботі загострилося питання зменшення текстового формату роботи здобувачів і збільшення практично орієнтованих завдань. Саме на цьому наголошували студенти і випускники під час опитування. В.Бакіров підтримав пропозицію щодо гендерної проблематики в існуючих навчальних дисциплінах ОПП і навіть приклад книги О.Зіненко (журналістки, волонтерки, викладача кафедри медіакомунацій) «Голоси в дорозі». Це книга про історію жінок, життя яких зруйнувалося під час російсько-української війни. Обов'язок суспільства, всіх його інституцій в гендерній практиці надавати жінкам можливість творити, самореалізовуватися. Питання гендеру можна включати в окремі компоненти освітньої програми. Відбулася цікава і продуктивна розмова про штучний інтелект, залучення практиків до навчального процесу. Це слушно, адже мова йде про освітньо-професійну програму. Посилити увагу до штучного інтелекту на бакалаврському і магістерському рівнях вищої освіти. Ми навіть сьогодні під час обговорення побачили, як наші випускники демонструють навички роботи зі ШІ. Важливим є розуміння ШІ як феномена. Треба розкрити і показати здобувачам, як ШІ використовувати в якості інструмента, що допомагає вирішувати актуальні соціальні проблеми. Разом з тим не варто забувати про глибоку теоретичну підготовку в магістратурі, адже перш ніж задачі розв'язати, відповісти на виклики сьогодення, треба проблему побачити і сформулювати, дослідити.

Розглянувши і обговоривши пропозиції членів групи забезпечення ОПП «Цифровий соціум», зауваження та пропозиції роботодавців, студентів, випускників та науково-педагогічних працівників факультету, **УХВАЛИЛИ** такі зміни:

Куратору груп проводити інформаційні консультації щодо особливостей навчання в магістратурі та специфіки надання освітніх послуг у малочисельній групі; дотримання академічної доброчесності; недопущення корупційних практик та відповідальності студенток і студентів щодо корупційних дій; участі в академічній мобільності; залучення до науково-дослідної роботи.

Розподіл студентів за вибірковими дисциплінами проводити згідно їх вибору і на основі норм і правил, що закріплено у Положенні про організацію навчального процесу в Університеті.

Розширити тематику основних і вибірових дисциплін питаннями цифрової нерівності, цифрової виключеності, трансформації соц.структури та соц.інститутів в умовах цифровізації, формування особистості в цифровому соціумі, життєвих стратегій в ньому, специфіки соціальної взаємодії в цифровому суспільстві.

Оновити блок дисциплін за вибором студентів. Додати до ОПП і навчального плану нові вибірові дисципліни «Мистецтво цифрових медіа», «Теорія та практика медіакультури», «Європейські медіастудії», «Культура миру і сталий розвиток у цифрову епоху».

Доповнити програми основних та вибірових курсів елементами навчання за гендерною тематикою, використання штучного інтелекту і новітніх цифрових методів темами з рекомендованих МОН онлайн курсів на освітніх платформах Prometheus, Дія освіта та ін. Рекомендувати викладачам ввести до робочих програм навчальних дисциплін теми, пов'язані з Цілями сталого розвитку ООН.

Підготувати і провести науково-методичний семінар з питань штучного інтелекту в магістерській підготовці ОПП «Цифровий соціум» із запрошення практиків, обізнаних з використанням ШІ.

Підготувати навчально-методичне видання «Методичні поради щодо підготовки кваліфікаційної роботи магістра для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми “Цифровий соціум”» (термін – вересень 2025 р., відповідальна – гарант програми).

Гарант ОПП «Цифровий соціум»

Лариса Хижняк